

11. september 1985

643

Nr. 344

REGLUGERÐ

um jarðrækt.

I. KAFLI

Um stjórn ræktunarmála.

1. gr.

Landbúnaðarráðuneytið (landbúnaðarráðherra) hefur á hendi æðstu stjórn allra ræktunarmála.

2. gr.

Búnaðarfélag Íslands, sem stjórnað er af 3 manna stjórn, sem kosin er af Búnaðarþingi, hefur á hendi umsjón með framkvæmd þeirra ræktunarmála, sem ríkisframlag er veitt til samkvæmt jarðræktarlögum, enda sé skipulag þess og starfsreglur í samræmi við ákvæði laganna. Um kosningarétt og kjörgengi til Búnaðarþings, tölu fulltrúa, kjördæmaskipun og kosningafyrirkomulag innan hvers kjördæmis fer eins og fyrir er mælt í lögum Búnaðarfélags Íslands.

3. gr.

Störf þau, sem Búnaðarfélagi Íslands eru falin með lögum þessum, annast búnaðarmálastjóri með aðstoð jarðræktunarráðunauta félagsins, héraðsráðunauta og trúnaðarmanna Búnaðarfélags Íslands undir yfirstjórn félagsstjórnarinnar.

4. gr.

Héraðsráðunautar í jarðrækt og búaðækni skulu vera svo margir sem nauðsyn krefur, að dómi Búnaðarfélags Íslands, enda samþykki landbúnaðarráðherra tölu þeirra og starfssvæði. Með sama skilorði er tveim eða fleiri búnaðarsamböndum heimilt að ráða til sín ráðunauta til sameiginlegra starfa. Verkefni héraðsráðunauta í jarðrækt skulu vera meðal annars, að:

- a. veita bændum og öðrum, er jarðtækt stunda, aðstoð við að undirbúa ræktunarframkvæmdir og gera áætlanir um þær;
- b. leiðbeina um meðferð og notkun áburðar, á grundvelli jarðvegsrannsóknna og áburðartilrauna;
- c. leiðbeina mönnum þeim, er vinna í umferðarvinnu að ræktunarframkvæmdum, sem framlag er greitt til samkvæmt jarðræktarlögum.

Verkefni héraðsráðunauta í búaðækni skulu vera meðal annars, að:

- a. leiðbeina um kaup, meðferð og viðhald búvéla.
- b. leiðbeina um gerð útihúsa, sérstaklega hvað varðar vinnutilhögun og tæknibúnað.

Heimilt er að fela sama manni að gegna ráðunautarstarfi bæði við jarðrækt og búfjárrækt, enda fær hann þá greidd laun að jöfnu frá hvorri búgrein. Héraðsráðunautar (í

jarðrækt eða búfjárrækt) skulu vera framkvæmdastjórar búnaðarsambandanna og hafa á hendi leiðbeiningar og eftirlit með ræktunarframkvæmdum, hver á sínu sambandssvæði í þeim greinum, er reglugerð þessi nær yfir. Héraðsráðunautar skulu árlega skila starfskýrslum.

Stjórnir búnaðarsambandanna skulu semja starfsáætlun fyrir komandi ár. Áætlanir þessar ásamt starfsskýrslum héraðsráðunautanna skulu hafa borist Búnaðarfélagi Íslands fyrir 1. febrúar ár hvert til umsagnar og staðfestingar.

Í Vestmannaeyjum og Grímsey er heimilt að ráða sérstaka trúnaðarmenn, og í þeim búnaðarsamböndum, þar sem héraðsráðunautar, að dómi Búnaðarfélags Íslands, komast ekki yfir verkefni sín, svo sem úttekt jarðabóta, skal heimilt að ráða aðstoðarmenn, enda samþykki landbúnaðarráðherra tölu þeirra og launakjör að fengnum tillögum Búnaðarfélags Íslands.

5. gr.

Kostnaður við framkvæmd reglugerðar þessarar greiðist úr ríkissjóði eftir reikningi, er landbúnaðarráðherra samþykkir.

Ríkissjóður greiðir búnaðarsamböndunum 65% af launum héraðsráðunauta, aðstoðarmanna og trúnaðarmanna. Hluti ríkissjóðs í launum héraðsráðunauta fer eftir kjarasamningum opinberra starfsmanna. Ríkissjóður greiði allt að 65% af ferðakostnaði héraðsráðunauta samkvæmt ákvörðun landbúnaðarráðuneytisins, að fengnum tillögum Búnaðarfélags Íslands.

Héraðsráðunautar skulu halda akstursbók í þríriti og vinnudagbók, þar sem gerð sé grein fyrir, hvað unnið er dag hvern á ferðalögum.

6. gr.

Í hverjum hreppi eða bæjarfélagi skal vera eitt búnaðarfélag. Heimilt er þó, að búnaðarfélag nái yfir stærra svæði en einn hrepp, ennfremur að tvö búnaðarfélög séu í sama hreppi eða einstakir menn séu í búnaðarfélagi annars hrepps, ef sérstakar landfræðilegar ástæður eru fyrir hendi, enda samþykki stjórn Búnaðarfélags Íslands slík frávik.

Hreppabúnaðarfélögum er skylt að vera í búnaðarsambandi viðkomandi héraðs.

Stjórnnum búnaðarféлага skal skylt að halda skýrslur og reikninga eftir því sem stjórn Búnaðarfélags Íslands ákveður. Samrit af skýrslum þessum og reikningum skal senda til búnaðarsambandanna. Búnaðarsamböndin skulu fyrir lok hvers árs senda Búnaðarfélagi Íslands skýrslur um jarðræktarframkvæmdir innan síns umdæmis ásamt afriti af reikningum sínum næst liðins árs.

Á meðan framlag ríkisins samkvæmt reglugerð þessari er ekki greitt sama ár og úttekt fer fram, greiðist það í þeirri röð, sem úttektarskýrslur berast, að því tilskildu, að kvittanir fyrir fyrra árs framlagi hafi borist Búnaðarfélagi Íslands.

Fullnaðar úttektarskýrsla yfir jarða- og húsbætur skal hafa borist til Búnaðarfélags Íslands fyrir 15. nóvember ár hvert, ef fé er veitt til framlaga á sama ári og þær eru unnar.

Hver sá, er njóta vill ríkisframlags samkvæmt reglugerð þessari, skal vera félagsmaður í búnaðarfélagi byggðarlagsins, enda uppfylli hann þau skilyrði að hafa búrekstur með höndum á jörð eða jarðahluta og eiga lögheimili á félagssvæðinu. Búnaðarfélag Íslands sker úr um það, hvað telja beri búrekstur, leiki á því vafi.

7. gr.

Ákvæði reglugerðar þessarar um ríkisframlag til jarðræktar og húsabóta ná til:

- a. allra jarðeigna í landinu, er teljast lögbýli samkvæmt skilgreiningu ábúðarlaga nr. 64, 31. maí 1976, I. kafla 1. gr., að undanskildum þeim jörðum og jarðarhlutum, er liggja innan skipulagssvæða kaupstaða, kauptúna, sjávar- og sveitaborpa;

- b. býla sem stofnuð eru samkvæmt jarðalögum nr. 65 31. maí 1976 með síðari breytingum;
- c. allra ræktunarlóða í kaupstöðum, kauptúnum, sjávar- og sveitaþorpum, sem liggja utan takmarka skipulags byggingarlóða;
- d. félagsbundinna ræktunarframkvæmda, sem gerðar eru í þeim tilgangi að efla fóðurframleiðslu í landinu og koma á fót eða efla sjálfstæðan búrekstur í sveit og við sjó, þar með talin bú, er bæjarfélög reka vegna nauðsynja bæjarins.

8. gr.

Ræktað land telst: tún, matjurtagarðar, akrar og véltæk og framræst áveituengi, sem liggja utan skipulagssvæða byggingarlóða í kaupstöðum, kauptúnum og sjávar- og sveitaþorpum.

Nú þykir nauðsynlegt að láta af hendi ræktað land til almennra þarfa, og skal þá ávallt leita umsagnar héraðsráðunautar, en að henni fenginni skal málið lagt fyrir bæjar- eða sveitarstjórn til fullnaðarúrskurðar.

9. gr.

Vegagerð og línulagnir um ræktanlegt land skulu háðar þessum takmörkunum:

1. Þegar vegir eða línur eru lagðar um ræktað land, skal þess ávallt gætt að skerða ræktunina sem minnst og að verkið valdi eigi öðrum óþægindum við notkun landsins en þeim, er ekki verður hjá komist, og skal þá ávallt leita álits héraðsráðunautar hér um.
2. Vega- og línustæði um ræktanlegt land séu valin þannig og þess gætt við lagningu, að það torveldi sem minnst framræslu landsins og notkun til ræktunar. Að öðru jöfnu skal þess ávallt gætt, að skurðir með vegum geti komið að sem bestum notum við þurrkun landsins. Skal, þar sem svo stendur á, undirbúningi verksins hagað í samráði við ráðunaut Búnaðarfélags Íslands eða héraðsráðunaut.

Þegar raflínur eða símalínur eru lagðar í jörð á ræktuðu eða ræktanlegu landi, skal línueigandi hafa samráð við ræktunarráðunaut og umráðamann lands um það, hvar línan er lögð, svo að staðsetning hennar geti verið sem haganlegust. Þegar línan hefur verið lögð, skal eigandi hennar láta merkja legu hennar ofan jarðar og afhenda oddvita eða sveitarstjóra uppdrátt af línustæðinu og upplýsingar um, hvernig það hefur verið merkt. Uppdrátturinn skal vera í tveimur eintökum, og heldur oddviti eða sveitarstjóri öðru, en afhendir umráðamanni lands hitt eintakið. Hafi þetta ekki verið gert, er eigi skylt að bæta línueiganda tjón, er verða kann á línu vegna ræktunarframkvæmda síðar.

Þegar ræktunarframkvæmdir standa fyrir dyrum á landi, þar sem raflínur eða símalínur liggja í jörð, skal umráðamaður lands snúa sér til ræktunarráðunautar, sem athugi á kortinu afstöðu til línanna, hvort hætta sé á, að ræktunarframkvæmdir kunni að koma of nærri línun og skemma þær, og ef svo er, skal hann tilkynni það línueiganda strax og framkvæmd er áætluð. Skal línueigandi þá senda fulltrúa til að athuga alla aðstöðu á staðnum, eins fljótt og unnt er, og hafa samráð við ræktunarráðunaut og umráðamann lands um ráðstafanir til þess að komast hjá tjóni á línunni. Skal línueigandi bera eðlilegan kostnað við þær ráðstafanir. Náist ekki samkomulag um ráðstafanir eða kostnað við þær, sker gerðardómur úr. Reynist nauðsynlegt að dómi héraðsráðunautar eða ráðunautar Búnaðarfélags Íslands, að breyta, dýpka eða gera nýtt vegræsi vegna framræslu lands, skal kostnaður sá er af því leiðir greiddur af vegagerðaraðila (ríki, sýslu eða einstaklingi) að $\frac{3}{4}$ hlutum.

3. Vegagerðaraðilar og aðrir, sem standa fyrir mannvirkjagerð, skulu haga framkvæmdum sínum þannig, að gróðri eða ræktanlegu landi sé ekki spillt að óþörfu og að af framkvæmdum stafi eigi eyðingarhætta af völdum jarðrasks, landbrots eða því um líku. Ennfremur skal lagfæra yfirborð landsins og dreifa grasfræi og áburði í sár þau, er myndast vegna framkvæmdanna, og skila landinu fullgræddu. Náist eigi samkomulag

milli hlutaðeigandi aðila um framangreind atriði, sker gerðardómur skipaður þremur mönnum úr ágreiningi. Sé einn tilnefndur af Búnaðarfélagi Íslands, annar af hlutaðeigandi ráðuneyti, en oddamann tilnefnir sýslumaður í þeirri sýslu, þar sem ágreiningur hefur orðið.

II. KAFLI

Um ríkisframlag til jarðræktar og húsabóta.

10. gr.

Þeir sem vinna eftirtaldar jarða- og húsabætur á árunum 1985 og 1986 eiga rétt til framlags úr ríkissjóði vegna þeirra samkvæmt þeim reglum, sem hér fara á eftir:

Stærðarmörk framkvæmda miðast við jörð eða lögbýli, sem setið er af einum ábúanda, eða rétt hvers ábúanda þar sem um félagsbú er að ræða, sem viðurkennd eru af landnámsstjórn eða af landbúnaðarráðuneytinu samkvæmt ákvæðum jarðalaga. Nú nýttar sami ábúandi fleiri jarðir og gilda þá stærðarmörkin um samanlagðar byggingar eða ræktun jarðanna. Framlög eru ekki veitt vegna framkvæmda umfram tilgreind stærðarmörk.

Réttur til framlaga er sem hér greinir:

I. Undirbúningur jarðræktar.

1. Vélgrafnir skurðir og plógræsi, 70% kostnaðar við gröft, plægingu og sprengingu berghafta úr skurðum.
2. Framræsla vegna endurræktunar, þar með talin hreinsun og dýpkun skurða, 70% kostnaðar. Heildarframlag ríkissjóðs samkvæmt tölulíðum 1 og 2 skal miðast við að á árunum 1985 og 1986 séu ekki grafnir meira en 7,0 millj. m³ af skurðum, þar af að hámarki 6,0 millj. m³ á árinu 1985 og ekki gerðir meira en 1200 km af plógræsum og miðast framlögin við þær framkvæmdir. Framræsla vegna endurræktunar gengur fyrir samkvæmt tölulíðum 1 og 2, reynist framræsluþörf meiri en hámark heimilar. Heimilt er að taka tillit til túnstærðar og þarfar fyrir fóður handa þeim bústofni, sem er í samræmi við búmark á viðkomandi jörð, ef takmarka þarf framræslu í samræmi við framanritað.
3. Lokræsi með pípum í ræktuðu landi, 50 kr. pr. m.

Héraðsráðunautar skulu leita eftir óskum bænda um framræslu á árinu 1986 og fyrir 1. des. 1985 senda stjórn Búnaðarfélags Íslands sundurliðaðar pantanir og rökstuddar áætlanir, hver fyrir sitt starfssvæði, um þá framræslu, er þeir telja nauðsynlega á hverri jörð á næsta ári.

Búnaðarfélag Íslands gerir síðan áætlun um hversu mikið skuli vinna á hverju ræktunarsvæði á næsta ári og annast þann undirbúning, sem þarf til þess að bjóða verkið út. Jarðræktarráðunautar Búnaðarfélags Íslands hafa umsjón með þessum áætlunum og skera úr um vafaatriði.

Pegar nauðsynlegum undirbúningi er lokið, skulu framræsluframlæmdir á hverju ræktunarsvæði boðnar út. Skulu útboð fara fram fyrir 15. mars 1986. Að öðru leyti gilda eftirfarandi ákvæði um útboð og framkvæmd framræslu: Ákvæðisvinna skal við höfð, þar sem því verður við komið. Ríkisframlag skal miða við ákvæðisvinnutaxta hvers ræktunarsvæðis, sé hann fyrir hendi. Annars úrskurðar Búnaðarfélag Íslands reikninga.

Búnaðarfélag Íslands gerir útboðin fyrir hönd þeirra samtaka, sem sjá um skurðgröft fyrir bændur á hverju ræktunarsvæði, og ákveður ásamt fulltrúa viðkomandi ræktunarsvæðis, hvaða tilboðum skuli tekið og hvaða tryggingar verktaki skuli setja, að fengnu samþykki landbúnaðarráðherra.

Ræktunarsambönd geta jafnt og aðrir aðilar boðið í skurðgröft. Á þeim svæðum, þar sem ræktunarsamböndin sjálf annast framræsluna, ákveður Búnaðarfélag Íslands taxta þeirra hverju sinni fyrirfram, eftir að almenn útboð á framræslu hafa farið fram. Berist engin

tilboð eða óaðgengileg í skurðgröft á einhverju ræktunarsvæði, skal stjórn Búnaðarfélags Íslands hafa eftirlit með framkvæmdum.

Bændur sem láta aðra en samþykktu verktaka grafa á jörðum sínum, fá aðeins hálf framlag vegna skurðanna.

Allir sem annast skurðgröft, skulu skyldir til að sjá um nauðsynlegar sprengingar berghafta, sem kunna að vera í skurðum, og skal það tekið fram í útboði.

II. Jarðrækt.

1. Nýræktun túna á þurrkuðu mýrlendi kr. 12 000,00 á ha.
2. Nýræktun túna á þurrlendi kr. 8 000,00 á ha.
3. Endurræktun túna á þurrkuðu mýrlendi kr. 12 000,00 á ha.
4. Endurræktun túna á þurrlendi kr. 8 000,00 á ha.

Ekki er heimilt að taka út sem styrkhæfa endurræktun túna, sem túnþökur hafa verið skornar af til sölu.

5. Korn- og frækrar kr. 4 000,00 á ha. Framlag skv. þessum tölulíð er ekki greitt til kornræktar grænfóðurverksmiðja.

6. Grænfóðurrækt kr. 4 000,00 á hvern ha.

Framlag skv. þessum tölulíð er bundið því að um sé að ræða ræktun til þess að bæta úr fódurskortu vegna kals og annarra ræktunaráfalla af völdum harðinda. Ennfremur er framlagið bundið því að ræktunarpörfin hafi verið metin og viðurkennd af jarðræktarráðunaut Búnaðarfélags Íslands áður en í framkvæmdir er ráðist. Nú telur bóndi eða bændur á ákveðnu landssvæði að um svo mikið kal sé að ræða eða önnur ræktunaráföll hafi orðið þannig að þeim sé nauðsynlegt að rækta grænfóður til að fyrirbyggja fódurskort og skulu þeir þá tilkynna það viðkomandi héraðsráðunautum, eða ráðunaut Búnaðarfélags Íslands í jarðrækt svo fljótt sem tók eru á og eigi síðar en 15. júní. Jarðræktarráðunautur Búnaðarfélags Íslands skal meta hvort og þá hve mikillar grænfóðurræktar er þörf, og ákvarðar það mat rétt til framlags. Matið skal fara fram eigi síðar en 10 dögum eftir að staðfest ósk hefur um það borist Búnaðarfélagi Íslands.

III. Grjótnám úr ræktunarlendi, þar sem grjót er ekki seljanlegt kr. 65,00 á m³.

IV. Girðingar um ræktunarlönd, fullgildar, með föstum horn- og hliðstólpum kr. 10,00 á m.

Framlag má aðeins veita á nýjar, fullgildar girðingar skv. ákvæðum girðingarlaga sem settar eru upp í kringum tún, grænfóðurakra, korn- eða frækra eða ræktanleg lönd, sem að dómi héraðsráðunautar er þörf fyrir að tekin verði til ræktunar næstu 5 árin.

V. Áburðargeymslur.

Framlag á alsteypt áburðarhús og áburðarkjallara er 350,00 kr. á m³. Framlög til áburðargeymslna eru bundin eftirfarandi hámarki:

Fjós fyrir 30 mjólkurkúr með ungviði til undaneldis, allt að 20	22 m ³ á kú
Fjárhús fyrir 500 kindur	2,2 m ³ á kind
Hænsnahús fyrir 3200 varphænur	10 m ³ á 100 hænur
Svínahús fyrir 24 gyltur með tilsvareandi aðstöðu til uppeldis	22 m ³ á gyltu

VI. Hey- og garðávaxtageymslur og verkfærageymslur.

1. Votheyslöhöður úr varanlegu efni kr. 400,00 á m³. Eigi skal veita framlag á meira rými í flatgryfju en 1700 m³ og eigi meira á votheysturn en 850 m³ á býli.
2. Þurrheyslöhöður úr varanlegu efni með súgþurrkunarkerfi kr. 600,00 á hvern fermetra gólfflatar í hlöðunni. Aðeins er veitt framlag vegna þeirra hlaða sem eru með súgþurrkunarkerfi sem viðurkennt er af Búnaðarfélagi Íslands. Framlag veitist eigi á gólfhlöt umfram 350 m².

Frá styrkhæfu hlöðurými skv. tölulíðum 1 og 2 skal draga hlöðurými, sem tekið hefur verið út sem styrkhæft á viðkomandi jörð næstliðin 10 ár. Skal þá hver m^2 í þurrheshlöðu lagður að jöfnu við 5 m^3 í flatgryfju og $2,5 \text{ m}^3$ í votheysturni. 2 m^3 í flatgryfju skulu lagðir að jöfnu við hvern m^3 í turni.

3. Súgþurrkunarblásari við þurrheshlöðu og rafstrengur sem lagður er sérstaklega í því skyni. Framlag nemur 40% af innkaupsverði tækja og búnaðar, þó eigi hærri upphæð en nemur 40% af meðalkostnaði við búnað þennan, sem Búnaðarfélag Íslands metur við hæfi í 350 m^2 súgþurrkunarhlöðu.
4. Kælivél, blásari og rafstrengur sem lagður er sérstaklega í því skyni að koma kælikerfi í garðávaxtageymslu. Framlag nemur 40% af innkaupsverði tækja og búnaðar, þó eigi hærri upphæð en nemur 40% af meðalkostnaði við búnað þennan, sem Búnaðarfélag Íslands metur við hæfi í 200 m^2 garðávaxtageymslu.
5. Garðávaxtageymslur úr varanlegu efni, með viðeigandi loftræstibúnaði kr. 600 á hvern m^2 af flatarmáli byggingar. Framlag er eigi veitt á gólflöt umfram 200 m^2 á býli.
6. Verkfærageymslur úr varanlegu efni kr. 200,00 á hvern fermetra byggingar. Framlag er eigi veitt á gólflöt umfram 130 m^2 á býli.

VII. Vatnsveitur til heimilis- og búsparfa.

Helmíngur kostnaðar við vatnsupptöku, þar með talin borun eftir vatni, vatnsgeymar og leiðsla frá vatnsbóli að bæjarvegg. Framlag þetta greiðist því aðeins, að framkvæmdir fari eftir áætlun, sem Búnaðarfélag Íslands lætur gera eða samþykkir. Framlag greiðist aðeins til lögbýla og á vatnsveitur sem lagðar eru vegna íbúðarhúsa og vegna búskapar sem stundaður er á býlinu.

VIII. Kölkun túna.

Þar sem rannsóknir hafa að dómi jarðræktarráðunauta Búnaðarfélags Íslands sýnt, að kölkunar túna sé þörf, er heimilt að greiða 50% af kostnaðarverði viðurkennds áburðarkalks eins og það er á hafnarstað, að viðbættum eðlilegum flutningskostnaði umfram 50 km til viðkomandi bónda. Skilyrði er, að kölkunin sé framkvæmd eftir ráðleggingum héraðsráðunautar og undir eftirliti hans, og skal hún við það miðuð að nægja til a. m. k. 5 ára.

IX. Uppeldishús á garðyrkjubýlum.

1. Til uppeldisgróðurhúsa með lýsibúnaði. Framlag kr. 1 250,00 á hvern fermetra byggingar, sem er með lýsingu, allt að 150 m^2 flatarmáli á býli.
2. Til lýsingar í eldri gróðurhúsum nemur framlag kr. 250 00, á hvern fermetra, sem lýstur er, allt að 150^2 að flatarmáli á býli.

Lýsibúnaður skv. tölulíðum 1 og 2 þarf að uppfylla kröfu um ljósmagn a. m. k. 3000 lux á fermetra.

X. Loðdýrahús.

Framlag skal nema 30% af áætluðu kostnaðarverði loðdýrahúss, þ. e. áburðargeymslu og loðdýraskála án innréttinga. Miða skal við matsverð byggingastofnunar landbúnaðarins á staðalhúsi sömu gerðar. Eigi er veitt framlag á gólflöt umfram 600 m^2 á býli.

Heimilt er að skipta greiðslu framlags á tvö ár.

XI. Ræktun skjólbelta.

Framlag má nema allt að 75% kostnaðar við kaup á trjáplöntum í skjólbelti og 50% kostnaðar við nauðsynlegar girðingar vegna ræktunarinnar, þó ekki hærri upphæð en 55% af kostnaði við gerð staðalskjólbeltis af sömu lengd samkvæmt áætlun Skógræktar ríkisins.

11. gr.

Eftirfarandi skilyrðum þarf að vera fullnægt, til þess að heimilt sé að taka út og greiða framlag til jarðræktar og húsabóta þeirra, er um getur í 10. gr.

Allar framkvæmdir, er um getur í 10. gr., skulu gerðar eftir áætlun eða í samráði við þá leiðbeinendur, er Búnaðarfélag Íslands samþykkir.

Peir sem hyggjast ráðast í byggingarframkvæmdir skv. V., VI., IX. og X.lið 10. gr. og fá þær metnar sem styrkhæfar á árinu 1986, skulu senda Búnaðarfélagi Íslands umsókn um framlag fyrir 1. des. 1985, ásamt áætlun um hina fyrirhugðu framkvæmd.

Byggingar skulu gerðar eftir teikningum, er Byggingastofnun landbúnaðarins og Búnaðarfélag Íslands hafa viðurkennt. Við úttekt bygginga skal úttektarmaður fullvissa sig um að byggingin sé reist með samþykki viðkomandi byggingaryfirvalda og fullnægi kröfum byggingarreglugerðar.

Byggingar skulu fullfrágengnar, þegar úttekt fer fram. Við úttekt skal miða við utanmál allra bygginga.

I. Undirbúningur ræktunar.

Framlag til vélgrafinna skurða skal því aðeins greitt að fullnægt sé ákvæðum 17.—18. gr. reglugerðar þessarar. Hver einstakur skurður skal hafa legu og dýpt, er fullnægir hlutverki hans í framræslunni.

Skurðurinn skal vera hreinn, þ. e. ekki liggja hnausar eða stórir steinar í skurðbotninum, er geti orsakað stærri eða minni stíflur, sem leiði til þess, að skurðbotninn aflagist eða grói upp um skör fram. Berghöft skulu hafa verið sprengd á fullnægjandi hátt og hreinsuð burt. Við gröft skal gæta þess að leggja uppgröft úr skurðum nægilega langt frá skurðbakka og sé minnsta fjarlægð frá bakka aldrei minni en 1,50 m.

Skurðfláa skal hagað eftir aðstæðum, en hann sé þó aldrei minni en 1: $\frac{3}{4}$.

Ávallt skal mæla fyrir skurðum og grafa eftir hæðartöflu. Úttektarmönnum skurðanna er skylt að leggja hæðartöfluna til grundvallar fyrir úttektinni þannig að mæla yfirleitt aðeins þar, sem er frávik frá hæðartöflunni. Þó skal gera prófmælingar til að sannreyna rúmtak skurðanna. Sigi land verulega eftir að skurðir eru grafnir, en áður en úttekt fer fram, ber ráðunautum að taka fullt tillit til þess við úttekt, enda skal setja nægjanlega marga fasta punkta utan verksvæðis til að unnt sé að sannreyna sigið.

Plógræsi skulu gerð með tækjum, sem viðurkennd eru af Búnaðarfélagi Íslands.

Lokræsi skulu gerð með pípum sem sérstaklega eru framleiddar sem framræslupípur og Búnaðarfélag Íslands viðurkennir. Ræsin séu allsstaðar með nægum halla að dómi héraðsráðunautar og þau séu 110—130 cm djúp í mýrarjarðvegi en 100—120 cm í leirkenndum jarðvegi eða öðrum þeim jarðvegi, sem ekki er gert ráð fyrir að sigi við framræslu. Pípunar séu grafnar í jörðu, en ekki fæst framlag á lokræsi, þar sem pípunar eru dregnar í jörð með plógi.

Í leirkenndum jarðvegi skal setja mól um pípunar. Efri endi pípa skal lokaður svo að tryggt sé, að jarðvegur berist ekki inn í pípunar þar. Úttekt þarf að fara fram, áður en mokað er yfir pípunar.

II. Jarðrækt.

Framlag til nýræktar, endurræktunar túna, korn- eða fræræktar svo og grænófóðurræktar (10. gr. liður II.), skal því aðeins greiða að landið sé fullunnið, jafnað og nægilega þurrt að dómi héraðsráðunautar, og grasfræi eða videigandi akurjurtum hafi verið sáð í það. Landið skal afgirt svo að stjórna megi hvort og hvenær búfé gengur á því.

Framlag til fræræktar er bundið við, að sáð hafi verið sérstaklega til fræræktar viðurkenndum tegundum og stofnum, og að fylgst hafi verið með fræræktinni af sérfræðingum í jarðrækt.

Framlag til kornræktar er bundið því skilyrði, að sáð hafi verið kornafbrigðum, sem sáðvörunefnd hefur heimilað sölu á, sbr. IV. kafla laga nr. 53 16. maí 1978 um eftirlit með framleiðslu á fóðurvörum, áburði og sáðvöru og verslun með þær vörur. Framlag samkvæmt þessum tölulíð er ekki greitt til kornræktar grænófóðurverksmiðjanna.

III. Grjótnám úr ræktunarlandi.

Ef grjóti er ekki ekið burt af hinu ræktaða landi né það grafið í jörðu, skal gengið snyrtilega frá því og þannig, að það hamli sem minnst allri vinnu á landinu.

IV. Girðingar um ræktunarlönd.

Til að teljast fullgild girðing skal gaddavírgirðing vera 6 strengja úr góðu efni. Tréstaurar og renglur, sem ekki eru úr rekaviði, skulu fúavarðar. Hæð girðingarinnar skal vera minnst 1,10 m. Allar mishæðir undir girðingunni séu vel jafnaðar, svo að sauðkindur skríði ekki undir hana. Neðsti strengur má vera 10 cm frá jörðu en síðan sé millibil strengjanna talið neðan frá u. þ. b. 15 cm, 15 cm, 25 cm, 25 cm og 30 cm. Sé girt með vírneti, skal einn gaddavírsstrengur vera neðan við netið og minnst einn ofan við það.

Bil milli jarðfastra staura girðingarinnar sé 4 m. Jafngildi slíkrar girðingar telst: Girðing með tré- eða smíðajárnsstaurum (prófiljárnstaurar), með trérenglum á milli. Við góðar aðstæður, þar sem staurastæði er öruggt, má hafa 6—9 m milli jarðfastra staura, en þá verða renglur að vera á milli hinna föstu staura. Mesta bil milli renglna má vera 3 m. Renglur séu minnst 5 cm á hlið. Gengið skal svo traustlega frá öllum horn- og hliðstólpum, að þeir haggist ekki.

V. Áburðargeymslur.

Áburðargeymslur skulu vera með steypu gólfi. Hæð mælist frá gólfi að neðri brún burðarbita, þó að hámarki 2,6 m. Veggjahæð mælist í áburðargeymslum, sem standa utan við gripahús. Heimilt er að taka áburðarkjallara út, þegar lokið hefur verið frágangi veggja að utan og innan, og frágangi gólfs og burðarvirkis undir gólf í gripahúsi.

VI. Hey- og garðávaxtageymslur, svo og verkfærageymslur.

1. Votheyshlöður úr varanlegu efni. Við reikning á rými flatgryfja skal mæla fulla veggjahæð byggingar, þó að hámarki 5,0 m. Í flatgryfjum skal einungis mæla nýtanlegt votheysrými og byggingu yfir því, þó ekki sérstakt athafnasvæði innandyra. Í turnum og gryfjum mælist full veggjahæð.
2. Þurrheyshlöður. Ekki skal taka út þurrheyshlöður fyrr en sett hefur verið í þær súgþurrkunarkerfi. Ekki skal taka út athafnasvæði í eða við hlöður.
3. Súgþurrkunarblásari með aflvél, kælivél í garðávaxtageymslu og rafstreng frá aðaltöflu til þessara tækja. Úttektarskýrslu skulu fylgja reikningar yfir innkaupsverð tækja og búnaðar, þ. m. t. nauðsynlegir gangsetningarrofar. Einungis má veita framlag vegna blásara, aflvélar og kælivélar, sem Búnaðarfélag Íslands hefur viðurkennt að stærð og gerð.
4. Garðávaxtageymslur. Ekki skal taka út garðávaxtageymslur, fyrr en sett hefur verið í þær víðeigandi loftræstikerfi að mati Búnaðarfélags Íslands, og ekki annað en virkt geymslurými.
5. Verkfærageymslur. Steypt gólf skal vera í viðgerðarrými, a. m. k. 40 m². Hinn hluti gólfsins má vera vel þjappað malarlag.

VII. Vatnsveitur.

Sundurliðaðir fullnaðar kostnaðarreikningar yfir efni og vinnu fylgi úttektarskýrslu. Sé um samveitu að ræða, skal tilgreina hlutdeild hvers einstaks aðila.

VIII. Kölkun túna.

Úttektarskýrslu fylgi reikningar yfir kostnaðarverð og flutningskostnað á kalki með tilgreindri vegalengd býlis frá hafnarstað.

IX. Uppeldishús á garðyrkjubýlum.

Skilyrði fyrir framlagi er að lýsibúnaður sé viðurkenndur af Búnaðarfélagi Íslands.

X. Loðdýrahús.

Við úttekt loðdýrahúsa skal það sett að skilyrði fyrir úttekt að þau fullnægi ákvæðum reglugerðar um loðdýrarækt um frágang og vörslugildi.

XI. Ræktun skjólbelta.

Skilyrði fyrir framlagi er að verkið sé unnið í samræmi við áætlun sem héraðsráðunautur og ráðunautur Skógræktar ríkisins í skjólbeltaræktun hafa gert og Skógrækt ríkisins samþykkt.

Jarðabætur skal taka út eigi síðar en á næsta ári eftir að þær eru framkvæmdar. Greiðsla jarðabótaframlags er ennfremur bundin því skilyrði, að ræktunarsamband eða félag það, sem jarðabótamenn eru félagar í, hafi gert Búnaðarfélagi Íslands full reikningsskil fyrir síðastliðið ár. Hafi jarðabætur þær, sem framlagi er veitt til að því sinni, verið unnið að öllu eða einhverju leyti með vélum og verkfærum, sem voru á vegum hlutaðeigandi ræktunarsambanda eða félags, er sambandinu heimilt að halda eftir af jarðræktarframlagi til greiðslu á vinnuskuldum.

12. gr.

Á framlög, er ákveðin eru skv. 10. gr. þessarar reglugerðar vegna framkvæmda, sem unnar verða á árunum 1985 og 1986, skal greiða verðlagsuppbót, samkvæmt vísitölu er sýni breytingar á tilkostnaði framkvæmda frá meðalkostnaði þeirra á árinu 1984. Hagstofa Íslands ákveður grundvöll vísitölu þessarar í samráði við Búnaðarfélag Íslands, og Byggingarstofnun landbúnaðarins, og reiknar Hagstofa Íslands hana síðan árlega miðað við meðalkostnað hvers árs. Af jarðabótaframlögum þeim er talin eru í 10. gr., renna 4%, til hreppabúnaðarfélaga og 2% til búnaðarsambanda nema af vélgröfnum skurðum 4%, er skiptast að jöfnu á milli nefndra aðila. Þó skulu framlög vegna jarðræktar grænfoodurverk-smiðja renna óskipt til viðkomandi verksmiðju.

Verðlagsbætur reiknast eftir tvenns konar vísitölu: vísitölu jarðræktar og vísitölu húsabóta. Eftir vísitölu jarðræktar reiknast framlög á lokræsi með pípum, túnrækt á þurrkuðu mýrlendi, túnrækt á þúrlendi, korn- og frækra, grænfoodurakra, grjótnám og girðingar, kölkun túna og skjólbelti. Eftir vísitölu húsabóta reiknast framlag á áburðar-geymslur, þurrheyshlöður, votheyshlöður, garðávaxtageymslur, verkfærageymslur, vatns-veitur, uppeldishús á garðyrkjubýlum og loðdýrabyggingar. Breytingar á heildarframlagi vegna framræslu reiknast eftir breytingum á meðalkostnaði við framræslu.

13. gr.

Búnaðarfélag Íslands skal halda spjaldskrá yfir jarðabætur og jarðabótaframlög hvers býlis, og skal skrásetja það, er greitt hefur verið síðan jarðræktarlög nr. 43 23. júní 1923 gengu í gildi. Skrásetning þessi tekur og til þjóð- og kirkjujarða, að því er snertir fjárhæðir þær, er þessum jörðum ber í jarðræktarframlögum. Skal þó skrá sérstaklega, hve mikið af framlögum gengur til afgangsgreiðslu. Á sama hátt skal skrá þær jarðabætur, sem unnar eru á ræktunarlóðum í kaupstöðum og kauptúnum.

14. gr.

Ekkert ríkisframlag greiðist til jarðræktar og bygginga á því landi, sem ætla má, að dómi Búnaðarfélags Íslands, að tekið verði á næstu 20 árum, eftir að verkið er unnið, til lóða undir hús, fiskreiti eða annars, sem er óviðkomandi jarðrækt.

15. gr.

Verkfæraráðunautur Búnaðarfélags Íslands skal aðstoða ræktunarsambönd og aðra hliðstæða aðila við val, útvegum og kaup á skurðgröfum og öðrum ræktunarvélum, sem nauðsynlegar eru við stærri ræktunarframkvæmdir. Hann skal og gefa leiðbeiningar um meðferð og rekstur vélanna.

16. gr.

Til þess að ná sem næst jöfnu verði á framræslukostnað opinna skurða um land allt, skal greiða gjald af hverjum vélgröfum rúmmetra opinna skurða, er framlags njóta samkvæmt reglugerð þessari.

Gjald þetta skiptist að jöfnu á skurðgröfuleigu og vinnu við gröftinn, og er verktakinn ábyrgur fyrir gjaldinu. Gjaldið ákveðst þannig:

Á gröft að 50 000 m³ greiðast 10 aurar.

Á gröft 50 000 til 100 000 m³ greiðast 20 aurar.

Á gröft 100 000 m³ og yfir greiðast 30 aurar.

Breytingar á jöfnunargjaldi frá ári til árs, til hækkunar eða lækkunar, ákveður Búnaðarfélag Íslands eftir því, sem reynslan sýnir, að þörf er á. Það reiknar og út hið árlega jöfnunargjald. Nú skiptir verktaki um gröfu á starfstímabilinu, og skal þá jöfnunargjaldið reiknast sem um eina gröfu væri að ræða. Skurðgröftur Landnáms ríkisins í byggðahverfum skal vera undanþeginn gjaldi þessu.

17. gr.

Jöfnunargjald það, er um ræðir í 16. gr., greiðist í sjóð, er heitir „Jöfnunarsjóður fyrir skurðgröft“. Hann skal vera í vörslu Búnaðarfélags Íslands, og annast það reikningshald fyrir sjóðinn. Félagið annast innheimtu jöfnunargjaldsins, og skal það tekið af ríkisframlagi.

Búnaðarfélag Íslands ákveður og annast allar greiðslur úr sjóðnum.

Pegar meðalframræslukostnaður hvers árs er þekktur fyrir landið í heild, skal greiða þeim bændum, sem greiða meira en meðalverð fyrir framræslu, úr jöfnunarsjóði, þannig að framræslukostnaður þeirra verði sem næst meðallagi. Ákvæði þetta gildir ekki á þeim ræktunarsvæðum, þar sem framræslukostnaður verður vegna óhagstæðra skilyrða meira en 25% hærri en meðalkostnaður á landinu, enda gilda þar ákvæði 10. gr. töluliðar I 1.

III. KAFLI

Um búskaparhæfi jarða.

18. gr.

Búnaðarfélag Íslands skal fela héraðsráðunautum að athuga og gefa skýrslur um þær jarðir, sem telja má að séu í hættu fyrir landspjöllum, svo sem sandfoki, skriðufalli, jökulhlaupi, landbroti o. s. frv.

Ennfremur skulu þeir gefa skýrslur um þær jarðir, sem liggja mjög illa við samgöngum eða eru óhæfar til búrekstrar, svo sem vegna landsmæðar eða ónógra landgæða. Jafnframt skal athuga, hvort úr megi bæta með landaukningu frá aðliggjandi jörðum.

19. gr.

Nú þykir Búnaðarfélagi Íslands skýrslur héraðsráðunauta bera með sér, að jarðir séu sérstaklega athugaverðar sem framtíðarbylí, og skal félagið þá fela einhverjum starfsmanni

sínum, ásamt viðkomandi héraðsráðunaut, að kanna ýtarlega búskaparskilyrði umræddra jarða, og auk þess leita álits hlutaðeigandi hreppsnefndar.

Að fengnu áleti þessara aðila skal landbúnaðarráðherra, að fengnum tillögum stjórnar Búnaðarfélags Íslands, úrskurða, hvort jarðir þessar skuli framvegis njóta ríkisframlags samkvæmt reglugerð þessari.

20. gr.

Pegar ábúandi jarðar, sem svipt hefur verið rétti til jarðabótaframlags, sbr. 19. gr., flytur burt á aðra jörð eða stofnar nýbýli og jörðin leggst í eyði, skal greiða honum úr jarðeignasjóði þann verðmun, sem reynist á söluverði og fasteignamatsverði húsa þeirra, er hann átti á jörðinni, ef söluverðmæti þeirra nær eigi fasteignamati, og á þá ríkissjóður forkaupsrétt að húsunum.

Vilji ábúandinn reisa nýbýli, skal ennfreður gefa honum kost á nægilegu landi, er honum verði byggt samkvæmt lögum nr. 64/1976, en landið skal hann hafa afgjaldslaust til lífstíðar.

IV. KAFLI

Almenn ákvæði.

21. gr.

Sá, er segir héraðsráðunaut, trúnaðarmanni, aðstoðarmanni eða Búnaðarfélagi Íslands vísitandi rangt til um framkvæmdir og gerð þeirra mannvirkja, er ríkisframlags eiga að njóta samkvæmt II. og III. kafla, eða brýtur að öðru leyti ákvæði reglugerðar þessarar í einhverju því, er verulegu máli skiptir, skal sæta sektum frá 10 000,00 til 100 000,00 krónum, og ef það er gert í eiginhagsmunaskyni, má þyngja refsinguna um helming.

Brjóti héraðsráðunautur, trúnaðarmaður, aðstoðarmaður eða annar starfsmaður Búnaðarfélags Íslands þær fyrirskipanir, er honum er settar í erindisbréfi, eða fari ekki eftir fyrirmælum ákvæða þessarar reglugerðar, skal hann sæta sömu refsingu, er að ofan getur, nema þyngri refsing liggi við samkvæmt öðrum lögum. Með mál út af brotum á þessari grein skal farið að hætti opinberra mála.

22. gr.

Búnaðarfélag Íslands gefur út fyrirmæli og leiðbeiningar um gerð jarða- og húsabóta, sem framlag er veitt til úr ríkissjóði samkvæmt jarðræktarlögum og reglugerð þessari svo og úttekt þeirra.

Fyrirmæli þessi skulu send öllum héraðsráðunautum og trúnaðarmönnum, og Búnaðarfélag Íslands leggur þeim jafnframt til öll nauðsynleg skýrsluform.

23. gr.

Reglugerð þessi er sett samkvæmt lögum nr. 79 29. maí 1972 og lögum nr. 71 1. júlí 1985 um breytingu á þeim lögum og öðlast þegar gildi. Jafnframt er úr gildi felld reglugerð nr. 359/1979.

Ákvæði til bráðabirgða.

Meðan eigi er að dómi Búnaðarfélags Íslands völ á nægilega mörgum búfræðikandidötum til að gegna héraðsráðunautarstörfum, má til bráðabirgða og til eins árs í senn ráða búfræðinga með venjulegri búfræðimenntun, enda samþykki Búnaðarfélag Íslands ráðningu þeirra.

Landbúnaðarráðuneytið, 11. september 1985.

Jón Helgason.

Sveinbjörn Dagfinnsson.